

**MINISTERIEEL BESLUIT HOUDENDE
DEFINITIEVE BESCHERMING ALS LANDSCHAP**

**DE VLAAMSE MINISTER VAN FINANCIËN EN BEGROTING EN RUIMTELIJKE
ORDENING,**

Gelet op de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, gewijzigd bij bijzondere wet van 8 augustus 1988, inzonderheid artikel 6, § 1, I, 7 ;

Gelet op het decreet van 16 april 1996 betreffende de landschapszorg, gewijzigd bij de decreten van 21 oktober 1997, 18 mei 1999, 8 december 2000, 21 december 2001, 19 juli 2002 en 13 februari 2004;

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 27 juli 2004 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse Regering, gewijzigd bij besluit van de Vlaamse Regering van 15 oktober 2004;

Gelet op het ministerieel besluit van 10 oktober 2003 houdende voorlopige bescherming als landschap;

Gelet op het advies van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen van ,

BESLUIT :

Artikel 1. Overeenkomstig het decreet van 16 april 1996 betreffende de landschapszorg, gewijzigd bij de decreten van 21 oktober 1997, 18 mei 1999, 8 december 2000, 21 december 2001, 19 juli 2002 en 13 februari 2004, wordt definitief beschermd, zoals afgebakend op bijgaand plan:

1° Wegens de esthetische, historische, natuurwetenschappelijke en sociaal-culturele waarde:
- als landschap:

MIDDELHEIM - VOGELZANG - DEN BRANDT, gelegen te
Antwerpen (Antwerpen), Beukenlaan ; Middelheimlaan ;
bekend ten kadaster:

Antwerpen, 12e afdeling, sectie M, perceelnummer(s) 117R, 118A, 120A, 121F, 123G, 124, 125A, 126A, 126B, 127, 128D, 129B, 130C, 153A, 154/02A, 154B, 157C, 157D, 168B, 168C, 168D, 169G, 169H, 176F, 177B, 178D, 178F, 178G, 178H, 178K, 178L, 181, 182A, 182B, 182C, 182E, 185B, 186, 200A, 201A, 202B, 263E, 263F, 263G, 264C, 267, 268A, 269B, 269C, 270, 273E, 273F, 274, 275, 276B, 276F, 277A, 281C, 290A, 291, 292, 293, 300, 301/02B, 301/02L, 301A, 312/03C, 312/03D, 312/03G, 313, 314/02, 316C, 332E, 332H, 332K, 58C, 58T, 58V, 59A, 70G;

Art. 2. Het algemeen belang dat de bescherming verantwoordt, wordt door het gezamenlijk voorkomen en de onderlinge samenhang van de volgende intrinsieke waarden gemotiveerd:

Esthetische waarde:

De historische gebouwen, de parkelementen en -ornamenten, de imposante dreven en de monumentale solitaire bomen vormen een mooi bewaard voorbeeld van een parkaanleg uit de 19de eeuw. Dit parklandschap betreft een schilderachtig geheel binnen een verder sterk verstedelijkte omgeving.

Historische waarde:

De drie domeinen Vogelzang, Middelheim en Den Brandt gaan in oorsprong respectievelijk terug tot de 13de en 14de eeuw. In alledrie de parken vinden we nog heel wat elementen en structuren die teruggaan tot het midden van de 19de eeuw en soms zelf te herkennen zijn op kaarten uit het 4de kwart van de 18de eeuw. Ook de imposante drevenstructuur - met de Beukenlaan en Middelheimlaan als meest opvallend - gaat terug tot de 18de eeuw.

Natuurwetenschappelijke waarde:

Het monumentale bomenbestand, dat in de loop van de geschiedenis in de 3 domeinen samen werd opgebouwd, vertegenwoordigt een aanzienlijke dendrologische waarde. Bovendien biedt de aanwezigheid van vele oude, hoge bomen voor heel wat aan bos- en parkelementen gebonden vogels goede nestgelegenheid.

Sociaal-culturele waarde:

Het openluchtmuseum voor de beeldhouwkunst Middelheim vertegenwoordigt vandaag - met een permanente tentoonstelling van vermaarde binnen- en buitenlandse kunstenaars - een belangrijke sociaal-culturele waarde.

De richtlijnen voor het onderhoud en de instandhouding van het landschap en zijn waarden worden als volgt omschreven:

De belangrijkste aandachtspunten voor het instandhouden van het landschap zijn:

- Het behoud van de opbouw en structuur van het landschap, alsook de instandhouding van de typische parkelementen als vijvers, beelden, boomgroepen, hagen, e.d.
- Het behoud van het rijke bomenbestand, opgebouwd uit zowel streekeigen als exotische soorten.
- Het behouden van de monumentale dreven.
- Het behoud van het gebouwenpatrimonium.
- Het behoud van de visuele en functionele relatie tussen de 3 parken met respect voor de eigenheid van elk park op zich.
- Het beperken en duidelijk reglementeren en lokaliseren van alle vormen van recreatie.

De doelstellingen van het beheer die de instandhouding en verdere ontwikkeling van de waarden, die aanleiding hebben gegeven tot de bescherming, dienen te stimuleren

Het beheer van het Nachtegalenpark moet erop gericht zijn om de historische, natuurwetenschappelijke, esthetische en sociaal-culturele waarden te behouden en indien mogelijk nog verder te ontwikkelen.

Een belangrijk gegeven binnen dit landschap is de ruimtelijke eenheid van de 3 individuele parken enerzijds en het specifieke karakter en de specifieke functie van elk park op zich anderzijds.

Teneinde een goed en geïntegreerd beheer van deze drie parken te kunnen bekomen, moet in de eerste plaats worden gestreefd naar een degelijk beheersplan, dat rekening houdt met de eenheid in de ruimte enerzijds en de verscheidenheid in functie anderzijds.

Met betrekking tot dit beheer voorziet artikel 16 van het decreet van 16 april 1996 houdende bescherming van landschappen, gewijzigd bij decreet van 21 december 2001 het volgende: 'met het oog op de verwezenlijking van de beheersdoelstellingen, ..., kan voor een beschermd landschap of een deel ervan een beheerscommissie worden opgericht en een beheersplan worden opgesteld.'

In zo'n beheersplan kunnen volgende onderwerpen aan bod komen:

- Teneinde het voortbestaan van het rijke bomenbestand in de toekomst te verzekeren, dient er met hoogdringendheid werk te worden gemaakt van een betere watervoorziening.
- Voor het behoud van het landschap is het van belang dat het probleem van de recreatie erkend wordt en dat de verschillende vormen ervan op een doordachte manier gelokaliseerd worden op die plaatsen die er geschikt voor zijn.
- Het onderhoud van de parken en vooral het onderhoud van het rijke bomenbestand vraagt om een planning op middellange termijn. Het gaat daarbij om vervanging van dreven, het verjongen van de bosbestanden, maar ook om reguliere snoei- en onderhoudswerken.
- De toekomst en mogelijke bestemming van de bunkers in het park Den Brandt blijven tot op vandaag onduidelijk. Om het voortbestaan van dit historisch erfgoed te kunnen verzekeren, dient hierover een duidelijk standpunt te worden ingenomen.
- Een aantal percelen, die binnen de bescherming worden opgenomen, vertonen ernstige landschapswonden. In fasen zou men tot een betere inpassing dan wel volledig herstel van deze terreinen moeten overgaan.

Art. 3. Met het oog op de bescherming zijn van toepassing:

- A. De beschikkingen van het besluit van de Vlaamse Regering van 3 juni 1997 houdende algemene beschermingsvoorschriften, advies- en toestemmingsprocedure, instelling van een register en vaststelling van een herkenningsteken voor beschermde landschappen (Belgisch Staatsblad 1 oktober 1997).

B. Specifieke beschermingsvoorschriften:

Behoudens toestemming vanwege de Vlaamse minister of zijn gemachtigde is verboden:

1. Het wijzigen of belemmeren van de functie als openluchtmuseum van park Middelheim.

Brussel,

1 FEB 2005

Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening,

Dirk VAN MECHELEN